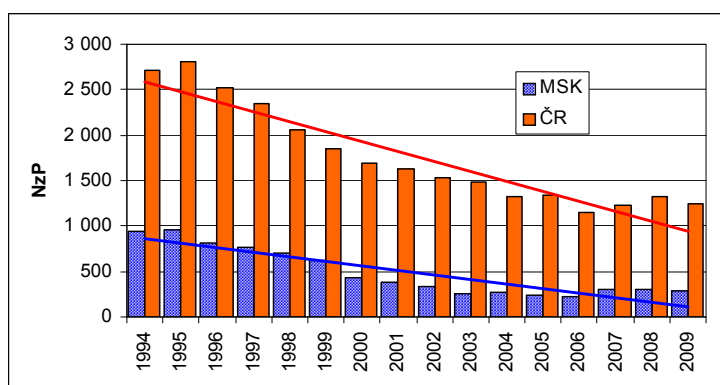

Nemoci z povolání

Při práci je člověk vystaven faktorům pracovního prostředí, které mohou mít za určitých podmínek na jeho zdraví negativní vliv. Mohou se projevit vznikem nemoci z povolání nebo ohrožením nemocí z povolání.

Vývoj nemocí z povolání je jak v rámci České republiky, tak v rámci Moravskoslezského kraje příznivý, i když od roku 2004 se pokles zastavil.

Graf č.1 - Vývoj nemocí z povolání v ČR a MS kraji

Tabulka č.1 - Počty nemocí z povolání v ČR a MS kraji

Rok	ČR	MSK	MSK v % ČR
1994	2 707	936	34,6
1995	2 806	954	34,0
1996	2 519	810	32,2
1997	2 350	766	32,6
1998	2 054	697	33,9
1999	1 845	628	34,0
2000	1 691	430	25,4
2001	1 627	390	24,0
2002	1 531	328	21,4
2003	1 486	262	17,6
2004	1 329	267	20,1
2005	1 340	246	18,4
2006	1 150	229	19,9
2007	1 228	298	23,0
2008	1 327	297	22,4
2009	1 245	289	23,2

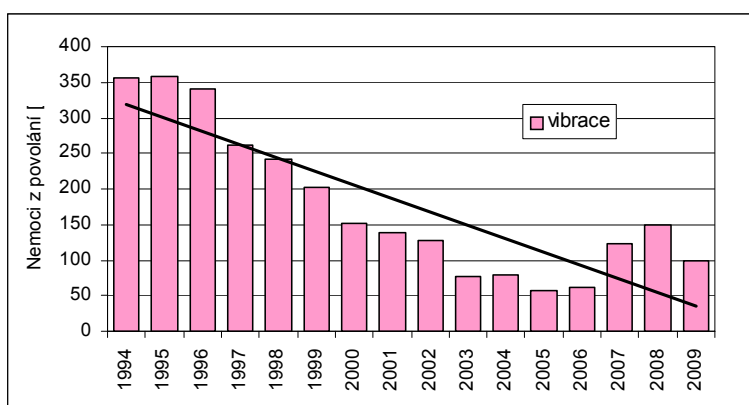
Vyhlášení diagnostikovaného onemocnění za nemoc z povolání předchází poměrně složitý proces ověřování profesionality onemocnění – šetření podmínek výkonu práce, které provádí orgán ochrany veřejného zdraví. Tento proces se skládá ze zjišťování anamnestických údajů a z hodnocení míry rizika odpovídajícího rizikového faktoru. Objektivizace rizik se provádí zejména měřením rizikových faktorů. Při hodnocení se vychází z doby, po kterou je pracovník hodnocenému rizikovému faktoru vystaven (doba expozice), a z výsledků měření jednotlivých faktorů, popř. hodnocení faktorů, u nichž se měření neprovádí (psychická zátěž, zraková zátěž).

Aby diagnostikované onemocnění mohlo být vyhlášeno jako nemoc z povolání, musí po prokázání profesionality odpovídat požadavkům nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání. V tomto seznamu jsou jednotlivé choroby rozděleny do šesti kapitol:

- 1 – nemoci způsobené chemickými látkami
- 2 – nemoci způsobené fyzikálními faktory
- 3 – nemoci dýchacích cest a plic
- 4 – nemoci kožní
- 5 – nemoci přenosné a parazitární
- 6 – nemoci způsobené ostatními faktory

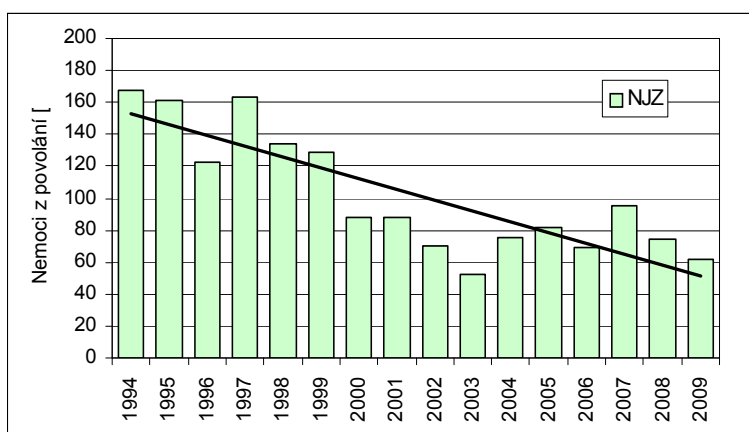
Za nejvýznamnější nemoci z povolání lze v Moravskoslezské kraji považovat onemocnění horních končetin z vibrací a z nadměrné jednostranné zátěže a onemocnění s ohledem na expozici fibrogennímu prachu.

Graf č.2 - Vývoj nemocí z povolání z vibrací v MS kraji

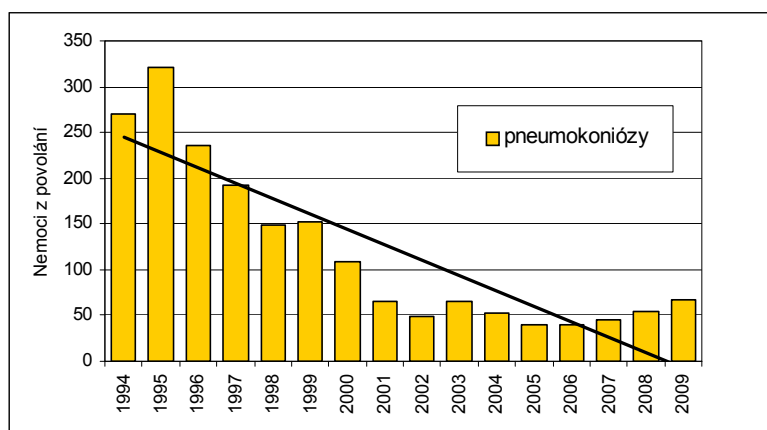
Nemoci horních končetin při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními doposud vykazovaly stálý pokles až na počet 58 případů v roce 2005. Výsledky posledních let však určitě vedou k zamyšlení, protože došlo k nárůstu počtu případů na hodnotu 149 v roce 2008. Ke skupině onemocnění z vibrací přenášených na ruce lze konstatovat, že se jedná o rizikový faktor pracovních podmínek, který je po stránce prevence nejobtížněji řešitelný. Technicky zatím nejsou dostatečně řešena opatření, která by ovlivňovala míru přenosu z nástroje na ruku. Osobní ochranné pracovní prostředky prakticky neexistují. Proto zůstává hlavním opatřením omezování doby expozice.

Graf č.3 - Vývoj nemocí z povolání z NJZ v MS kraji

Práce spojená s přetěžováním pohybového ústrojí (např. nadměrná zátěž drobných svalových skupin, vysoká četnost vykonávaných pohybů, nevhodná pracovní poloha) je obdobně jako práce spojená s expozicí vibracím přenášeným na horní končetiny jedním ze současných závažných pracovně lékařských problémů. Toto onemocnění je rozšířeno od výrobních závodů až po obchody, zejména pak velké obchodní jednotky. Dalším problematickým odvětvím se v poslední době ukazují být montážní závody vznikající zejména v průmyslových zónách, zejména s ohledem na zaměstnávání žen. Počet případů v posledních 10 letech kolísá s minimem 52 v roce 2003 a maximem 95 v roce 2007.

Graf č.4 - Vývoj nemoci z povolání - pneumokoniózy - v MS kraji

Od roku 2001 se počet pneumokonióz přiznaných v Moravskoslezském kraji ustálil na průměrné úrovni cca 50 případů za rok, od roku 2007 lze pozorovat mírný nárůst až na 68 případů v roce 2009. Počet pneumokonióz se snižuje zejména u horníků. V tomto pozitivním vývoji se projevil nejen útlum hornické činnosti, ale zejména se plně osvědčilo zavedení preventivního přezazování horníků mimo riziko fibrogenního prachu po dovršení nejvyšší přípustné expozice.

Významnou úlohu v oblasti ochrany zdraví při práci sehrává úzká kooperace Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě s partnerským Zdravotním ústavem v Ostravě při měření úrovně rizikových faktorů pracovního prostředí a s příslušnými odděleními nemocí z povolání při hodnocení podmínek výkonu práce a profesionality diagnostikovaných onemocnění.